

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 11ης Ιανουαρίου 2007*

Στην υπόθεση C-183/05,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, ασκηθείσα στις 22 Απριλίου 2005,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον M. van Beek, επικουρούμενο από τον M. Wemaëre, avocat, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενης από τον D. O'Hagan, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, P. Kūris, J. Klučka (εισηγητή), J. Makarczyk και Γ. Αρέστη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger

γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

¹ Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Ιρλανδία:

— μεταφέροντας στην ιρλανδική έννομη τάξη τις διατάξεις του άρθρου 12, παράγραφος 2, και του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των

φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7), μόνον όσον αφορά εκείνα τα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα IV της οδηγίας αυτής είδη τα οποία απαντώνται στην Ιρλανδία,

- παραλείποντας να λάβει όλα τα συγκεκριμένα μέτρα που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας (στο εξής: σύστημα αυστηρής προστασίας), και

- διατηρώντας σε ισχύ διατάξεις της ιρλανδικής νομοθεσίας που δεν συμβιβάζονται με τις διατάξεις των άρθρων 12, παράγραφος 1, και 16 της ίδιας οδηγίας,

δεν συμμορφώθηκε προς τα άρθρα αυτά και παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΚ.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Η τέταρτη και η ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/43 έχουν ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι, στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών, οι φυσικοί οικοτόποι υποβαθμίζονται συνεχώς και αυξάνεται ο αριθμός των άγριων ειδών που απειλούνται σοβαρά· ότι εφόσον οι απειλούμενοι οικοτόποι και τα απειλούμενα είδη αποτελούν τμήμα της φυσικής κληρονομιάς της Κοινότητας και τα απειλούντα

στοιχεία είναι γενικά διασυννοριακής φύσεως, είναι αναγκαίο να ληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο μέτρα για τη διατήρησή τους·

[...]

[εκτιμώντας] ότι αναγνωρίζεται πως η θέσπιση μέτρων που ευνοούν τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος αποτελεί κοινή ευθύνη όλων των κρατών μελών· [...]

3 Το άρθρο 12, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 92/43 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεσπισθεί ένα καθεστώς αυστηρής προστασίας των ζωικών ειδών που αναφέρονται στο σημείο α' του παραρτήματος IV, στην περιοχή φυσικής κατανομής τους, που να απαγορεύει:

[...]

β) να παρενοχλούνται εκ προθέσεως τα εν λόγω είδη, ιδίως κατά την περίοδο αναπαραγωγής, την περίοδο κατά την οποία τα νεογνά εξαρτώνται από τη μητέρα, τη χειμερία νάρκη και τη μετανάστευση·

[...]

δ) τη βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων ανάπαυσης.

2. Τα κράτη μέλη απαγορεύουν την κατοχή, τη μεταφορά, την πώληση, ή την ανταλλαγή και την προσφορά προς πώληση ή ανταλλαγή των δειγμάτων των ειδών που έχουν συλληφθεί στο φυσικό περιβάλλον, εκτός εκείνων που συλλέγησαν νομίμως πριν από τη θέση σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.»

- 4 Το άρθρο 13 της οδηγίας 92/43 προβλέπει τη θέσπιση ενός συστήματος αυστηρής προστασίας των φυτικών ειδών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής.
- 5 Το άρθρο 16, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη, υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει άλλη αποτελεσματική λύση και ότι η παρέκκλιση δεν παραβιάζει τη διατήρηση, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των πληθυσμών των συγκεκριμένων ειδών στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14 και 15, στοιχεία α' και β':

- α) για να προστατεύσουν την άγρια πανίδα και χλωρίδα και να διατηρήσουν τους φυσικούς οικοτόπους·
- β) για να προλάβουν σοβαρές ζημιές, ιδίως των καλλιεργειών, της κτηνοτροφίας, των δασών, των πληθυσμών ιχθύων και των υδάτων και ιδιοκτησιών άλλης μορφής·

- γ) για λόγους δημόσιας υγείας και ασφαλείας ή για άλλους επιτακτικούς λόγους προέχοντος δημοσίου συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν λόγων κοινωνικού ή οικονομικού χαρακτήρα και ευεργετικών συνεπειών πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον·

- δ) για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς λόγους, για λόγους αποκατάστασης πληθυσμών και επανεισαγωγής των εν λόγω ειδών και για επιχειρήσεις αναπαραγωγής που απαιτούνται για τους σκοπούς αυτούς, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής αναπαραγωγής των φυτών·

- ε) για να επιτρέψουν, υπό όρους αυστηρά ελεγχόμενους, την επιλεκτική και ποσοτικά περιορισμένη σύλληψη ή κράτηση περιορισμένου αριθμού, προσδιορισμένου από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, μερικών δειγμάτων των ειδών που αναφέρει το παράρτημα IV.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 6 Κατόπιν καταγγελιών, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 18 Οκτωβρίου 2002, έγγραφο οχλήσεως στην Ιρλανδία, με το οποίο της εξέφρασε τις αμφιβολίες της όσον αφορά διάφορες πτυχές της εκ μέρους του κράτους μέλους αυτού εφαρμογής των άρθρων 12, 13 και 16 της οδηγίας 92/43.

- 7 Κρίνοντας την από 20 Δεκεμβρίου 2002 απάντηση των ιρλανδικών αρχών μη ικανοποιητική, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 11 Ιουλίου 2003, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία κάλεσε την Ιρλανδία να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να συμμρφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποίησής της.

- 8 Με επιστολές της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 και της 8ης Ιανουαρίου 2004, η Ιρλανδία απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη. Ωστόσο, η Επιτροπή, κρίνοντας μη ικανοποιητική την απάντηση αυτή, αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

- 9 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή διατυπώνει τρεις αιτιάσεις:
- η πρώτη αιτίαση αντλείται από ατελή μεταφορά, στο εσωτερικό δίκαιο, των άρθρων 12, παράγραφος 2, και 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 92/43, όσον αφορά τα είδη που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV της οδηγίας αυτής και δεν απαντώνται κανονικά στην Ιρλανδία·
 - η δεύτερη αιτίαση αντλείται από τη μη θέσπιση, εκ μέρους της Ιρλανδίας, ειδικών μέτρων για την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας·
 - η τρίτη αιτίαση αντλείται από την ύπαρξη, στην ιρλανδική νομοθεσία, διατάξεων που είναι ασυμβίβαστες τόσο με το άρθρο 12, παράγραφος 1, όσο και με το άρθρο 16 της οδηγίας 92/43.
- 10 Η Επιτροπή παραιτήθηκε από την πρώτη αιτίαση κατά τη διάρκεια της δίκης, αφού έλαβε υπόψη την απάντηση που παρέσχε ως προς ζήτημα αυτό η Ιρλανδία με το υπόμνημα αντικρούσεως. Συνεπώς, παρέλκει η εξέταση της αιτιάσεως αυτής.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως

- 11 Η δεύτερη αιτίαση που διατυπώνει η Επιτροπή περιλαμβάνει επτά σκέλη, από τα οποία το δεύτερο θα εξεταστεί μαζί με την τρίτη αιτίαση, καθόσον η διατύπωση της αιτιάσεως αυτής ταυτίζεται με εκείνη του δεύτερου αυτού σκέλους.

Επί του πρώτου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως

- 12 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, που συνίσταται στο ότι η Ιρλανδία παρέβη την υποχρέωση εγκαθιδρύσεως ενός συστήματος αυστηρής προστασίας όσον αφορά τα είδη που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV της οδηγίας 92/43, καθόσον ούτε η δερματοχελώνα ούτε ο γυμνοσάλιαγκας του Kerry περιλαμβάνονταν μεταξύ των ειδών που απαριθμούνται στον πρώτο πίνακα του κανονισμού (περί οικοτόπων) των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [European Communities (Habitats) Regulations] του 1997, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (περί φυσικών οικοτόπων) των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [European Communities (Natural Habitats) (Amendment) Regulations] του 1998 (στο εξής: κανονισμός περί οικοτόπων), η Επιτροπή αναφέρει ότι η συναφής απάντηση της Ιρλανδίας είναι ικανοποιητική. Συγκεκριμένα, η Ιρλανδία διευκρίνισε ότι το πεδίο εφαρμογής της εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως με την οποία μεταφέρθηκε η οδηγία 92/43 στο εσωτερικό δίκαιο επεκτάθηκε και στα εν λόγω είδη. Συνεπώς, παρέλκει η εξέταση του πρώτου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως.

Επί του τρίτου, τέταρτου και έκτου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως

- 13 Με το τρίτο, τέταρτο και έκτο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα μέτρα που έλαβε η Ιρλανδία όσον αφορά την επιτήρηση των ειδών του παραρτήματος IV, στοιχείο α', της οδηγίας 92/43 συνιστούν ένα ανομοιογενές και εμφανίζουν κενά σύνολο το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας.

- 14 Όσον αφορά, καταρχάς, το τρίτο σκέλος της εν λόγω αιτιάσεως, η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα σχέδια δράσεως ανά είδος τα οποία η Ιρλανδία προτίθεται να εκπονήσει για τα είδη του παραρτήματος IV, στοιχείο α', της οδηγίας 92/43 μπορούν να αποτελέσουν, εφόσον καταρτιστούν και εφαρμοστούν σωστά, αποτελεσματικό μέσο για τη συγκεκριμένη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις προστασίας τις οποίες καθορίζει το άρθρο 12, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας. Ωστόσο, ελλείψει τέτοιων σχεδίων, το σύστημα αυστηρής προστασίας εμφανίζει κενά, εκτός όσον αφορά τον καλαμίτη φρύνο (*bufo calamita*), ο οποίος αποτελεί αντικείμενο κατάλληλης ειδικής εποπτείας.
- 15 Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι τα εν λόγω σχέδια πρόκειται σύντομα να δημοσιευθούν. Επικαλείται επίσης πλείονες κυβερνητικές πρωτοβουλίες που δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί και οι οποίες, κατά τη γνώμη της, είναι ικανές να οδηγήσουν σε βελτίωση της συνεργασίας και συστηματικότερη εποπτεία των ειδών του παραρτήματος IV, στοιχείο α', της οδηγίας 92/43.
- 16 Ωστόσο, τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.
- 17 Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση που επικρατούσε στο κράτος μέλος κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι δε μεταβολές που επήλθαν εν συνεχεία δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, C-282/02, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 2005, σ. I-4653, σκέψη 40).
- 18 Συνεπώς, το τρίτο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως πρέπει να θεωρηθεί βάσιμο.

- 19 Όσον αφορά το έκτο σκέλος, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πριν από το τέταρτο, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, με εξαίρεση τον ρινόλοφο και τον καλαμίτη φρύνο, οι ιρλανδικές αρχές δεν διαθέτουν τα απαραίτητα πληροφοριακά στοιχεία όσον αφορά πλείονα είδη περιλαμβανόμενα στο παράρτημα IV, στοιχείο α', της οδηγίας 92/43, τους τόπους αναπαύσεως και αναπαραγωγής τους, καθώς και τους κινδύνους που απειλούν τα είδη αυτά, πράγμα που εμποδίζει την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας.
- 20 Πρώτον, η Ιρλανδία αναγνωρίζει ότι, όσον αφορά τις λοιπές νυχτερίδες πλην του ρινόλοφου, το πιλοτικό σχέδιο εποπτείας τους δεν αντικαθιστά μια περισσότερο οργανωμένη δράση παρακολούθησεως. Το κράτος μέλος αυτό αναφέρει ότι θα παράσχει, σε εύθετο χρόνο, ουσιώδεις πληροφορίες σχετικά με τις εξελίξεις του πληθυσμού των ειδών αυτών και επικαλείται διάφορες πρωτοβουλίες για τη συγκέντρωση πληροφοριών για τις νυχτερίδες. Κατά την Επιτροπή, αυτό δεν αποδεικνύει ούτε ότι η Ιρλανδία είναι επαρκώς ενημερωμένη για τα είδη νυχτερίδας ούτε ότι το κράτος αυτό θα θέσει σε εφαρμογή ένα μακροπρόθεσμο συνεπές πρόγραμμα για να συγκεντρώσει τα απαραίτητα στοιχεία.
- 21 Δεύτερον, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η εθνική μελέτη που άρχισε το 2004 και επρόκειτο να ολοκληρωθεί το φθινόπωρο του 2005 εντάσσεται στο πλαίσιο προϋφισταμένου προγράμματος και είναι ικανή να αποτελέσει τη βάση ενός μελλοντικού προγράμματος εποπτείας της ενυδρίδας. Κατά την Επιτροπή, ο ισχυρισμός αυτός δεν αρκεί ώστε να αποδειχθεί με βεβαιότητα ότι θα τεθεί σε εφαρμογή το κατάλληλο σύστημα και πρόγραμμα για το είδος αυτό.
- 22 Τρίτον, η Ιρλανδία διευκρινίζει ότι ένας εθνικός εμπειρογνώμονας, ειδικός για τον γυμνοσάλιαγκα του Kerry, εργάζεται για την κατάρτιση σχεδίου δράσεως που πρόκειται να δημοσιευθεί την άνοιξη του 2006 και θα περιλαμβάνει συστάσεις σχετικές με διαρκές πρόγραμμα εποπτείας του είδους αυτού. Κατά την Επιτροπή, τα μέτρα που έχει λάβει και οι δράσεις που έχει αναλάβει η Ιρλανδία δεν παρέχουν

καμία βεβαιότητα ως προς την τακτική παροχή στοιχείων εποπτείας, οργανωμένων κατά τρόπο συνεπή και ολοκληρωμένο, όσον αφορά την παρουσία του εν λόγω είδους, τους τόπους αναπαραγωγής και αναπαύσεώς του καθώς και τους κινδύνους οι οποίοι το απειλούν.

- 23 Τέταρτον, η Ιρλανδία αναφέρει πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως η απόφαση περί καταρτίσεως βάσεως εθνικών βιολογικών μετρήσεων, η ίδρυση του National Biological Records Centre ή η συγκέντρωση παρατηρήσεων σχετικά με την τυχαία σύλληψη κητοειδών στο πλαίσιο διαφόρων αλιευτικών δραστηριοτήτων, και οι οποίες έχουν αναληφθεί από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) 812/2004 του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με παρεμπίπτοντα αλιεύματα κητοειδών κατά την αλιεία και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 88/98 (ΕΕ L 150, σ. 12).
- 24 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, προς αμφισβήτηση του έκτου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως, η Ιρλανδία επικαλείται διάφορες πρωτοβουλίες οι οποίες δεν είχαν ακόμα ολοκληρωθεί κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη. Σύμφωνα με την προμνησθείσα στη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, το Δικαστήριο δεν μπορεί να λάβει υπόψη του τέτοιες πρωτοβουλίες κατά την εκτίμηση της παραβάσεως που προσάπτει στο καθού κράτος μέλος η Επιτροπή.
- 25 Κατά συνέπεια, το έκτο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως κρίνεται βάσιμο.
- 26 Όσον αφορά, τέλος, το τέταρτο σκέλος της ίδιας αιτιάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ναι μεν ένα δίκτυο υπαλλήλων επιφορτισμένων αποκλειστικά με τη διατήρηση των ειδών αυτών είναι ουσιώδους σημασίας για την εφαρμογή των νόμων περί διατηρήσεως της άγριας πανίδας και χλωρίδας, η ύπαρξη όμως ενός τέτοιου δικτύου, την οποία επικαλείται η Ιρλανδία, δεν αποδεικνύει άνευ ετέρου ότι ελήφθησαν τα απαιτούμενα ειδικά μέτρα για τη μεταφορά του άρθρου 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/43 στο εσωτερικό δίκαιο.

- 27 Η Ιρλανδία απαντά ότι οι υπάλληλοί της είναι άκρως αποτελεσματικοί και προστατεύουν και τους καλαμίτες φρύνους, διαδραματίζοντας ουσιώδη ρόλο στην εφαρμογή της προστασίας του είδους αυτού. Ομοίως, λόγω του ότι οι φύλακες και υπάλληλοι που είναι επιφορτισμένοι με τη διατήρηση της φύσεως έχουν άμεση γνώση των ζωνών που βρίσκονται υπό την εποπτεία τους, το εθνικών δίκτυο αυτών των φυλάκων και υπαλλήλων είναι ενημερωμένο σχετικά με την κατάσταση της διατηρήσεως των ζωικών και φυτικών ειδών στις εν λόγω ζώνες.
- 28 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/43 επιβάλλει στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεσπιστεί ένα καθεστώς αυστηρής προστασίας των ζωικών ειδών που αναφέρονται στο παράρτημα IV, στοιχείο α', της ίδιας οδηγίας στην περιοχή φυσικής κατανομής τους.
- 29 Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 24 των προτάσεών του, η μεταφορά του εν λόγω άρθρου 12, παράγραφος 1, στο εσωτερικό δίκαιο συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών όχι μόνο να θεσπίσουν ένα πλήρες νομικό πλαίσιο, αλλά και να εφαρμόσουν συγκεκριμένα και ειδικά μέτρα προστασίας (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2002, C-103/00, Επιτροπή κατά Ελλάδα, Συλλογή 2002, σ. I-1147, σκέψεις 34 έως 39).
- 30 Ομοίως, το σύστημα αυστηρής προστασίας προϋποθέτει τη θέσπιση συνεκτικών και συντονισμένων μέτρων προληπτικού χαρακτήρα (απόφαση της 16ης Μαρτίου 2006, C-518/04, Επιτροπή κατά Ελλάδα, η οποία δεν δημοσιεύθηκε στη Συλλογή, σκέψη 16).
- 31 Όμως, εν προκειμένω, η ύπαρξη δικτύου φυλάκων και υπαλλήλων επιφορτισμένων αποκλειστικά με την εποπτεία και την προστασία των ειδών δεν αρκεί, άνευ άλλου τινός, προς απόδειξη της αποτελεσματικής εφαρμογής του συστήματος αυστηρής προστασίας όλων των ειδών του παραρτήματος IV, στοιχείο α', της οδηγίας 92/43 τα οποία απαντώνται στην Ιρλανδία.

- 32 Πράγματι, τα εν λόγω είδη δεν αποτελούν, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 45 έως 48 των προτάσεών του, αντικείμενο της ενδεδειγμένης εποπτείας, πλην του ρινόλοφου, του καλαμίτη φρύνου και, ίσως, της δερματοχελώνας, λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου αριθμού δειγμάτων του είδους αυτού στα ιρλανδικά ύδατα. Αυτό συμβαίνει με την ενυδρίδα, τον γυμνοσάλιαγκα του Kerry, τα διάφορα είδη νυχτερίδας πλην του ρινόλοφου, καθώς και με τα κητοειδή, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 20 έως 24 της παρούσας αποφάσεως.
- 33 Συνεπώς, το τέταρτο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως κρίνεται βάσιμο.

Επί του πέμπτου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως

- 34 Με το πέμπτο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, καίτοι οι εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που γίνονται σύμφωνα με την οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), έχουν τη χρησιμότητά τους καθόσον ειδοποιούν τις αρμόδιες αρχές για τους συγκεκριμένους κινδύνους που απειλούν τους τόπους αναπαραγωγής και αναπαύσεως των ειδών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV της οδηγίας 92/43, περιορισμένος μόνον αριθμός σχεδίων αποτελεί αντικείμενο τέτοιων εκτιμήσεων στην Ιρλανδία. Εξάλλου, ακόμα και όταν γίνονται τέτοιες εκτιμήσεις, οι ιρλανδικές αρχές δεν ζητούν από τον εργολάβο-κατασκευαστή να παράσχει πληροφορίες σχετικές με τα προστατευόμενα είδη παρά μόνο μετά την έκδοση της άδειας για το συγκεκριμένο σχέδιο, διαδικασία η οποία δεν εμποδίζει την πραγματοποίηση ορισμένων έργων βλαβερών για το περιβάλλον.
- 35 Η Επιτροπή αναφέρεται, μεταξύ άλλων, σε τρία σχέδια που είχαν αρνητικές συνέπειες, αντιστοίχως, για τους πληθυσμούς της νυχτερίδας (σχέδιο της τοποθεσίας Lough Rynn), για τις κούρνιες των ρινόλοφων (σχέδιο παρακάμφεως

του Ennis) καθώς και για τους τόπους αναπαύσεως και αναπαραγωγής των κητοειδών (σχέδιο κατασκευής αγωγού αερίου στον κόλπο του Broadhaven).

- 36 Συναφώς, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 53 έως 61 των προτάσεών του, η έγκριση ενός σχεδίου πριν από την εκτίμηση των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων κατά την οποία διαπιστώθηκε ότι το σχέδιο έχει αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον (σχέδιο της τοποθεσίας Lough Rynn) ή η ανεπιφύλακτη έγκριση άλλων σχεδίων, καίτοι η προκαταρκτική εκτίμηση κατέληξε επίσης ότι το σχέδιο έχει αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον (σχέδια παρακάμψεως του Ennis και κατασκευής αγωγού αερίου στον κόλπο του Broadhaven) αποδεικνύουν ότι τα είδη του παραρτήματος IV, στοιχείο α', της οδηγίας 92/43, καθώς και οι τόποι αναπαραγωγής και αναπαύσεώς τους, υφίστανται παρενοχλήσεις και απειλές την αποφυγή των οποίων δεν καθιστά δυνατή η ιρλανδική νομοθετική ρύθμιση.
- 37 Κατά συνέπεια, όσον αφορά τα εν λόγω σχέδια που επικαλείται η Επιτροπή με το δικόγραφο της προσφυγής της, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι λήφθηκαν όλα τα μέτρα για την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας. Ως εκ τούτου, το πέμπτο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως πρέπει να κριθεί βάσιμο.

Επί του έβδομου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως

- 38 Με το έβδομο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Ιρλανδία δεν απέδειξε ότι είχε διαμορφώσει την κατάλληλη στρατηγική για την αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν τους τόπους αναπαραγωγής και αναπαύσεως των νυχτερίδων. Επικαλείται, ιδίως, το γεγονός ότι η επεξεργασία του ξύλου καθώς και οι εργασίες ανακαινίσεως ή κατεδαφίσεως αποτελούν απειλές για τις φωλιές των νυχτερίδων.

- 39 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως που ασκείται δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, η Επιτροπή οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη της προσαπτομένης παραβάσεως και δεν μπορεί να βασισθεί σε οποιοδήποτε τεκμήριο (βλ. απόφαση της 18ης Μαΐου 2006, C-221/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2006, σ. I-4515, σκέψη 59 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Όμως, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο προς απόδειξη του έβδομου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως.
- 41 Συνεπώς, το έβδομο σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως πρέπει να θεωρηθεί αβάσιμο.

Επί της τρίτης αιτιάσεως

- 42 Με την τρίτη αιτιάσή της, η διατύπωση της οποίας ταυτίζεται με τη διατύπωση του δεύτερου σκέλους της δεύτερης αιτιάσεως, η Επιτροπή επικαλείται την ύπαρξη παράλληλου καθεστώτος παρεκκλίσεων ασυμβίβαστων με το πεδίο και τους όρους εφαρμογής του άρθρου 16 της οδηγίας 92/43, καθεστώτος το οποίο απορρέει, αφενός, από το άρθρο 23, παράγραφος 7, του νόμου περί της άγριας πανίδας και χλωρίδας (Wildlife Act) του 1976, όπως αυτό διαμορφώθηκε με τον τροποποιητικό νόμο [Wildlife (Amendment) Act] του 2000 (στο εξής: Wildlife Act), και, αφετέρου, του άρθρου 42 του ίδιου νόμου.
- 43 Λαμβάνοντας υπόψη τους αμυντικούς ισχυρισμούς της Ιρλανδίας όσον αφορά την παράβαση που αντλείται από το άρθρο 42 του Wildlife Act, η Επιτροπή παραιτήθηκε από αυτό το σκέλος της τρίτης αιτιάσεως. Συνεπώς, παρέλκει η εξέταση του σκέλους αυτού.

44 Όσον αφορά το σκέλος εκείνο της τρίτης αιτιάσεως που αφορά το άρθρο 23, παράγραφος 7, στοιχεία α έως c, του Wildlife Act, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η διάταξη αυτή προβλέπει ότι δεν συνιστά παράβαση το γεγονός ότι ένα άτομο, όχι εκ προθέσεως, τραυματίζει ή θανατώνει προστατευόμενο άγριο ζώο κατά την άσκηση δραστηριότητας στο πλαίσιο της γεωργίας, της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας, της δασοκομίας ή της εξορύξεως τύρφης (άρθρο 23, παράγραφος 7, στοιχείο α), ή διαταράσσει ή καταστρέφει τον τόπο αναπαραγωγής ενός τέτοιου ζώου στο πλαίσιο των εν λόγω δραστηριοτήτων (άρθρο 23, παράγραφος 7, στοιχείο b), ή ακόμα, όχι εκ προθέσεως, θανατώνει ή τραυματίζει ένα τέτοιο ζώο ή καταστρέφει τον τόπο αναπαραγωγής ή αναπαύσεως ενός τέτοιου ζώου ή του προξενεί βλάβη στο πλαίσιο της κατασκευής δρόμου ή οποιασδήποτε αρχαιολογικής εργασίας ή πολεοδομικής κατασκευής ή επίσης στο πλαίσιο της κατασκευής ή της εκτελέσεως κάθε άλλης τυχόν συναφούς εργασίας (άρθρο 23, παράγραφος 7, στοιχείο c).

45 Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία του σκοπού του εν λόγω άρθρου 23, παράγραφος 7. Πάντως, προς άρση κάθε συναφούς αμφιβολίας, η Ιρλανδία αναφέρει ότι επέφερε τροποποιήσεις στον κανονισμό περί οικοτόπων ώστε να οριοθετήσει σαφώς το καθεστώς του άρθρου 23 του Wildlife Act και τις διατάξεις του κανόνα αριθ. 23 του κανονισμού αυτού. Με τον κανονισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων περί φυσικών οικοτόπων [European Communities (Natural Habitats) Regulations] του 2005 προστέθηκε στον εν λόγω νόμο νέα διάταξη, ήτοι η παράγραφος 8 του εν λόγω άρθρου 23.

46 Συναφώς, πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι η τροποποίηση του άρθρου 23 του Wildlife Act με τον εν λόγω κανονισμό του 2005 δεν μπορεί, σύμφωνα με την προμνησθείσα στη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, να ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο κατά την εκτίμηση της προσαπτομένης στο καθού κράτος μέλος παραβάσεως, στο μέτρο που η τροποποίηση αυτή έγινε μετά τη λήξη της δίμηνης προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη.

- 47 Δεύτερον, αρκεί η διαπίστωση ότι το άρθρο 23, παράγραφος 7, στοιχείο b, του Wildlife Act, προβλέποντας ότι δεν συνιστούν παράβαση οι μη εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις που διαταράσσουν ή καταστρέφουν τους τόπους αναπαραγωγής ή τους τόπους αναπαύσεως των αγρίων ειδών, δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 92/43, το οποίο απαγορεύει τις πράξεις αυτές, είτε είναι ηθελημένες είτε όχι (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2005, C-6/04, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 2005, σ. I-9017, σκέψη 79).
- 48 Εξάλλου, οι παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 23 του Wildlife Act φαίνεται να βαίνουν πέραν των προβλεπομένων στο άρθρο 16 της οδηγίας 92/43, το οποίο καθορίζει κατά τρόπο εξαντλητικό τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή παρέκκλιση από το άρθρο 12 της οδηγίας.
- 49 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή επικαλείται την ύπαρξη παράλληλου, προβλεπομένου από την ιρλανδική νομοθεσία, καθεστώτος παρεκκλίσεων μη συμβιβαζόμενων με τα άρθρα 12 και 16 της οδηγίας 92/43.
- 50 Συνεπώς, η τρίτη αιτίαση που διατυπώνει η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της είναι βάσιμη.
- 51 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η Ιρλανδία:

— μη λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία ειδικά μέτρα για την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας,

- διατηρώντας σε ισχύ τις διατάξεις του άρθρου 23, παράγραφος 7, στοιχεία α και c, του Wildlife Act που δεν συμβιβάζονται με τις διατάξεις των άρθρων 12, παράγραφος 1, και 16 της οδηγίας 92/43,

δεν συμμορφώθηκε προς τα εν λόγω άρθρα της οδηγίας αυτής και παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 52 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα η δε τελευταία ηττήθηκε, η Ιρλανδία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) — **Μη λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία ειδικά μέτρα για την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος αυστηρής προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας,**

- διατηρώντας σε ισχύ τις διατάξεις του άρθρου 23, παράγραφος 7, στοιχεία α και ς, του νόμου περί της άγριας πανίδας και χλωρίδας (Wildlife Act) του 1976, όπως διαμορφώθηκε με τον τροποποιητικό νόμο [Wildlife (Amendment) Act] του 2000, που δεν συμβιβάζονται με τις διατάξεις των άρθρων 12, παράγραφος 1, και 16 της οδηγίας 92/43,

η Ιρλανδία δεν συμμορφώθηκε προς τα εν λόγω άρθρα της οδηγίας αυτής και παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

2) Καταδικάζει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)